

Myten om Hamsun

«Ved lesning av «Mysterier» får man en uhyggelig følelse av at Knut Hamsun øye-åpent staker ut kursen mot selvødeleggelse, mot den tragedie som rammet forfatteren et halvt sekel senere...»

Slik ordlegger kollega Terje Stemland seg, når han i Aftenposten (20/3) omtaler faksimile-utgaven av «Mysterier» (1892), Knut Hamsuns kanskje mest fascinerende og omstridte bok, som utgis i disse dager.

■ ■ Den tragedie som rammet forfatteren. Vel, vel. Slik skulle man kanskje ønske at det var. At krefter utenfra rev vår store dikter med seg i dragsuget. Slik var det naturligvis ikke. Hamsun brakte tragedien ned over seg selv.

FREDRIK
WANDRUP

I KULTURBILDET

■ ■ Uviljen mot å erkjenne dette er kanskje årsaken til at Hamsun mangler en moderne norsk biograf. Dagblad-redaktør Einar Skavlands bok om Hamsun ble skrevet før krigen, og boka til sønnen Tore er knapt nok så nøytral som vi venter av en såkalt autorisert biografi.

■ ■ Derimot skriver utlendingene om Hamsun. Den store boka om dikteren har briten Robert Ferguson skrevet. Dessuten har Thorkild Hansen som kjent skrevet en tjukk og omstridt bok, og nå kommer svensken Bjørn Fontander med boka «Undset, Hamsun og kriget» (omtalt i Dagbladet forrige lørdag). Fontander korrigerer for øvrig Hansen på ett punkt. Hansen skriver at Hamsun ble overfalt mens han bodde på aldershjemmet i Landvik. Fontander avslører at «overfallsmennene» var svenske journalister fra Dagens Nyheter. Fotografen Gustaf Ryden banket på for å ta et bilde av Hamsun. Men dikteren smelte resolutt døra igjen. Ryden forsøkte å skyte fra hofta», men fikk ikke annet enn Hamsuns neve og dørhåndtaket med på bildet.

■ ■ Skal vi glemme alt dette når «Mysterier» utgis på ny? La tragedie være tragedie? Kritikerens Sigrid Combüchen i Dagens Nyheter (nok en svenske) foreslår at vi gjør det, og nyter den «tankefulle vandring» Hamsun byr på, fordi, som hun konkluderer: «Han skapar nytt ur intet, og skanker oss en inspirerenda avund.» En misunnelse som virker inspirerende, det er ikke verst formulert.

HAMSUN- BRÅK

Av JENS HENRIK
STEMLAND

101759^{VC} 9/8
92

Formannen i Hamsun-selskapet er rasende. Kulturrådet vendte tomme ned og nektet å bevilge så mye som fem øre til et Hamsun-prosjekt i Hamarøy i Nordland. Nils Magne Knutsen, førsteamanuensis ved universitetet i Tromsø reagerer sterkt på at Kulturrådet har avslått søknaden.

— Jeg skulle gjerne høre Kulturrådets begrunnelse. Det er et prosjekt som er godt forberedt uten ekstravaganse av noe slag, og da ikke å få fem øre er sterkt.

UD støtter markedsføringen av Hamsun ute i Europa, men når turistene kommer til Norge og Hamarøyså er det eneste man møter vakker natur. H.C. Andersen, Hemingway, Selma Lagerlöf og Charles Dickens — alle har de sine museer. I Norge tar vi ikke vare på kulturminnene etter dikterne våre, sier Knutsen.